NN 117/2021 (29.10.2021.), Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-IIIA-415/2019 od 16. rujna 2021.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

2024

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Drugom vijeću za odlučivanje o ustavnim tužbama, u sastavu sutkinja Ingrid Antičević Marinović, predsjednica Vijeća, te suci Mato Arlović, Josip Leko, Davorin Mlakar, Rajko Mlinarić i Miroslav Šumanović, članovi Vijeća, odlučujući o ustavnoj tužbi koju je podnijela Dragica Galić iz Bosne i Hercegovine, koju zastupa Marija Jukić Jurišić, odvjetnica u Zagrebu, na sjednici održanoj 16. rujna 2021. jednoglasno je donio

ODLUKU

I. Ustavna tužba se usvaja.

II. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Područna služba u Zagrebu dužan je odlučiti o zahtjevu za priznavanje prava na obiteljsku mirovinu u predmetu broj: 598290, OB: 00250009997 u najkraćem mogućem roku, ali ne duljem od šezdeset (60) dana, računajući od prvog idućeg dana nakon objave ove odluke u »Narodnim novinama«.

III. Na temelju članka 63. stavka 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst), podnositeljici ustavne tužbe Dragici Galić iz Posušja, Bosna i Hercegovina, određuje se primjerena naknada zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku zajamčenog člankom 29. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.), u iznosu od 26.600,00 kuna.

IV. Naknada iz točke III. izreke ove odluke bit će isplaćena iz državnog proračuna u roku od tri (3) mjeseca od dana podnošenja zahtjeva podnositelja Ministarstvu pravosuđa i uprave Republike Hrvatske za njezinu isplatu.

V. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Dragica Galić iz Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: podnositeljica), koju u postupku pred Ustavnim sudom zastupa Marija Jukić Jurišić, odvjetnica u Zagrebu, podnijela je ustavnu tužbu smatrajući da joj je zbog duljine upravnog i upravnosudskog postupka koji se vodio pred Upravnim sudom u Zagrebu i Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske povrijeđeno ustavno pravo na suđenje u razumnom roku zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava.

2. Za potrebe ustavnosudskog postupka, na temelju članka 69. alineje 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon) Ustavnom sudu dostavljen je spis Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Središnje službe, Odjela međunarodne suradnje, revizije i rješavanja u drugom stupnju (u daljnjem tekstu: drugostupanjsko tijelo) broj: 465012, OB:00250009997.

II. PREGLED RADNJI U POSTUPKU

3. Podnositeljica i njezin pok. suprug Mate Galić su 1. kolovoza 2006. podnijeli zahtjev za priznanje prava na obiteljsku mirovinu nakon smrti sina, pripadnika Hrvatskog vijeća obrane.

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Područna služba u Zagrebu (u daljnjem tekstu: prvostupanjsko tijelo) rješenjem broj: 598290 od 1. prosinca 2006. odbilo je zahtjev za priznanje obiteljske mirovine.

Podnositeljica i pok. Mate Galić su u povodu navedenog rješenja podnijeli žalbu 3. siječnja 2007.

Drugostupanjsko tijelo je rješenjem klasa: 140-03/07-03, OB: 002250009997 od 23. kolovoza 2007. odbilo žalbu.

Upravni sud Republike Hrvatske je presudom broj: Us-11068/2007 od 15. srpnja 2010. odbio tužbu izjavljenu protiv drugostupanjskog rješenja.

Ustavni sud je odlukom broj: U-III-4373/2010 od 20. lipnja 2013. usvojio ustavnu tužbu podnositeljice i pok. Mate Galića te predmet vratio Visokom upravnom sudu na ponovni postupak.

Visoki upravni sud je presudom broj: Uss-196/2013 od 17. srpnja 2013. poništio drugostupanjsko rješenje od 23. kolovoza 2007.

Drugostupanjsko tijelo je rješenjem klasa: 140-03/13-03, OB: 002250009997 od 18. lipnja 2014. poništilo prvostupanjsko rješenje od 1. prosinca 2006. te predmet vratilo prvostupanjskom tijelu na ponovni postupak.

Podnositeljica je 6. kolovoza 2018. izjavila žalbu zbog nedonošenja rješenja.

Drugostupanjsko tijelo je rješenjem klasa: 140-03/1803/00250009997 od 30. kolovoza 2018. uvažilo žalbu podnositeljice te naložilo prvostupanjskom tijelu donošenje rješenja u roku od trideset dana.

Rješenjem klasa: 140-03/18-03/00250009997 od 18. ožujka 2019., prvostupanjsko tijelo odbilo je zahtjev za priznanje prava na obiteljsku mirovinu.

Drugostupanjsko tijelo rješenjem klasa: 140-03/19-03/00250009997 od 29. kolovoza 2019. odbilo je žalbu podnositeljice.

Upravni sud u Splitu je presudom broj: Uslmo-40/20 od 30. travnja 2020. poništio rješenja prvostupanjskog i drugostupanjskog tijela od 18. ožujka 2019. i 29. kolovoza 2019. te predmet vratio prvostupanjskom tijelu na ponovni postupak.

Visoki upravni sud je presudom broj: Usž-2614/20 od 30. ožujka 2021. potvrdio prvostupanjsku presudu.

Postupak je i dalje u tijeku pred prvostupanjskim tijelom.

III. MJERODAVNO PRAVO

4. U rješenju broj: U-IIIVs-3669/2006 i dr. od 2. ožujka 2010. (»Narodne novine« broj 34/10.) Ustavni sud opisao je razvoj pravne zaštite ustavnog prava na suđenje u razumnom roku od trenutka njegovog uvođenja u hrvatski pravni sustav, stupanjem na snagu Promjene Ustava Republike Hrvatske 9. studenoga 2000. (»Narodne novine« broj 113/00.), do stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima (»Narodne novine« broj 153/09.).

U rješenju broj: U-IIIA-322/2014 od 23. prosinca 2014. (»Narodne novine« broj 8/15.) Ustavni sud opisao je i daljnji razvoj tog mehanizma pravne zaštite sve do 14. ožujka 2013. kada je stupio na snagu Zakon o sudovima (»Narodne novine« broj 28/13.; u daljnjem tekstu: ZoSud/13). U glavi VI. tog zakona pod nazivom »Zaštita prava na suđenje u razumnom roku« propisan je novi, drugačiji model zaštite prava na suđenje u razumnom roku u odnosu na onaj koji je bio na snazi u ranijem zakonodavnom razdoblju.

ZoSud/13 do danas je izmijenjen nekoliko puta:

– Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima (»Narodne novine« broj 33/15.)

– Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima (»Narodne novine« broj 82/15.)

– Uredbom o dopuni Zakona o sudovima (»Narodne novine« broj 82/16.)

– Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima (»Narodne novine« broj 67/18.).

Odredbe koje se odnose na zaštitu prava na suđenje u razumnom roku (članci 63. – 70.) nisu mijenjane.

5. Pregled pravnih sredstava za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku u razdoblju od 2002. do 2013. godine (stupanja na snagu ZoSud-a/13) Ustavni sud dao je u odluci broj: U-IIIA-1031/2014 od 27. travnja 2016. (»Narodne novine« broj 50/16.).

IV. DOPUŠTENOST USTAVNE TUŽBE

6. U odluci broj: U-IIIA-4885/2005 od 20. lipnja 2007. (»Narodne novine« broj 67/07.) Ustavni sud izrazio je sljedeće stajalište:

»Od prethodne pravne situacije treba razlikovati onu kod koje na nerazumnu duljinu odlučivanja o pravima, obvezama ili pravnim interesima stranaka u upravnim i upravnosudskim postupcima utječe činjenica što Upravni sud Republike Hrvatske i više puta vraća upravnu stvar na ponovni upravni postupak, najčešće zbog nepotpuno ili pogrešno utvrđenih činjenica. Takva upravna i upravnosudska praksa ukazuju na bitne nedostatke u sustavu postupovnog upravnog prava u Republici Hrvatskoj.

Budući da ni žalba ni tužba zbog šutnje administracije nisu namijenjene za ispravljanje tih nedostataka niti se tim pravnim sredstvima oni mogu ispraviti, Ustavni sud zaključuje da pravna sredstva namijenjena zaštiti protiv šutnje administracije sama po sebi ne predstavljaju djelotvorno domaće pravno sredstvo za navedene situacije.

Stoga Ustavni sud utvrđuje da u situacijama opetovanog ponavljanja upravnih postupaka zbog poništavanja upravnih akata i vraćanja predmeta na ponovni upravni postupak od strane Upravnog suda Republike Hrvatske ima razumnog opravdanja sagledavati ukupno trajanje upravnih i upravnosudskih postupaka zajedno, i na toj osnovi prosuđivati eventualnu povredu podnositeljevog ustavnog prava zajamčenog člankom 29. stavkom 1. Ustava i konvencijskog prava zajamčenog člankom 6. stavkom 1. Konvencije.«